

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ephemeris Ecclesiastica Concionatorvm Hoc Est Considerationes Methodicæ Sev Veritates Practicæ

Ex Vita Domini Jesu, Sanctorumque Gestis In Singulos anni dies mira
facilitate & solertia distributæ ... ; Cum indicibus necessariis

Pars Æstiva - A Dominica SS. Trinitatis, ad Dominicam decimamquintam
post Pentecosten

Haineuve, Julien

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Ars omnium artium quæstuosissima, est eleemosyna.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44226

rali malo liberet, & quidquid caducum petierimus, indulgeat, atque in concupiscentijs nostris nos fovcat. O seductionem pessimam! O formidandam bonitatem! *Corripit me Domine, verumtamen in iudicio, & non in furore tuo, ne forte ad nihilum redigas me.*

Nunquam disjungas confidentiam à timore, nec timorem à confidentia. Time ne nimis timeas quod non est timendum : & non fans timeas quod est verè timendum. Sicut times Deum sic ille prorsus confide quia sic timeris, sic colitur Deus per fidem & confidentiam. Sic aperte Sapiens: *Metuentes Domini suscinere misericordiam eius, & non despectatis at illo, ne cadatis; qui timeatis Domini, credite illi, & non evacuabitur mer-*

Isr. 10.

Ecclesi. 2.

ces vestra Qui timetis Dominum, sperate in illa, & in oblectationem veniet vobis misericordia.

Videri possunt quæ de fiducia frequenter alibi proponuntur.

Vera fiducia confidenti nunquã infida.

In 2. parte, Feria 3. Hebdom. 4. post Octavas Pasche.

Non certius in spem itur quam contra spem,

In 3. parte, Feria 3. Hebdom. 7.

Ad hæc autem verba de acceptis & multiplicatis panibus:

Et accipiens septem panes gratias agens fregit & dabat discipulis suis, ut apponerent, & apposuerunt turbæ, & manducaverunt & saturati sunt, & sustulerunt quod superaverat de fragmentis septem sportas. Marci 8.

Opportuna forentiæ Veritates Practicæ.

Si vis quod non habes, da quod habes.

In 1. parte, Dominic. 2. post Epiphaniam.

Nunquam melius homo sibi prospicit, quam si minus sibi prospiciens, totum se in Deum suaque omnia projicit.

In v. parte sexto Decembris, paulo aliter expressis terminis.

Non tam spectatur quid dones in divinis, quam quid non dones.

In 3. parte, Feria 6. Hebdom. 8.

Quod præsertim spectat Christus: non est quid ad se afferas sed quid à te auferas.

In 3. parte, Fer. 3. Hebdom. 13.

Ars omnium artium quaestuosissima, est eleemosyna.

Homil. 33. ad Pop.

CELEBERRIMUM est S. Joannis Chrysostomi dictum, quod ut apertius appareat cum propositis Evangelij verbis convenire, præmitti debet illorum Patrum sententia qui hanc panum multiplicationem sensu quodam morali referunt ad eleemosynæ compensationem & commendationem. Saturata sunt tanta millia, inquit S. Augustinus. *& nihil innotat: im est, & crevit eis civitas, dum impenditur victus, sic & e-*

150. Homil. 39. l. 2. in Iohann. 4, 18.

leemosyna si indigentibus erogetur Sanctus item Cyprius Alexandrinus: *Liberalitas nobis hoc miraculo commendatur, & quasi magna voce dicitur, quando plura dabis liberaliter, ac misericorditer, tanto tibi plura largius confluent. Nam & ait sanctus Leo: ille qui in suis pascitur quæ potius augere dando, potest multiplicare sumendo. Et rursum: In omni hoc opere, illa intervenit manus, quæ panem frangendo auget, & erogando multiplicat.*

Cum hæc autem eleemosynæ virtus & efficacia varijs exprimi possit verbis & sensibus, tum quæ aucto illo ex ore profluxit Veritas de arte omnium quaestuosissima, convenientissimè proponitur, & ex eodem facillimè declaratur: *Si enim, inquit, artis est, ad aliquam utilitatem pervenire: Eleemosyna verò nihil est utilius: clarum est profecto quod & ars, & omnium artium est optima.*

Talis autem ratio inatio sic procedet planius, & in sua partes distribuetur æquius:

Illæ est omnium artium quaestuosissima quæ minori sumptu majorem facit proventum.

Sed Eleemosyna minori sumptu majorem facit proventum.

Ergo est ars omnium quaestuosissima. Nec proinde timendum ne quid inde rei domesticæ dederatur.

Quod sane motivum adjunctum aliis plurimum valet ad exercitium bonorum operum,

Q 3

estque

Serm. 1. de Jejun. decimi mensis, & collectis: Serm. 10. de Quadr.

Serm. 1. de
Colossis.

estque illud primum quod sic proponit S. Leo: Multa diuinarum scripturarum testimoniis ad-
cemur, quantum elemosinarum meriti. Et quan-
ta sit virtus. Certum est enim unumquemque nostrum
anima sua benefacere quoties misericordia sua in-
opia succurrit aliena. Prompta ergo & facilis dile-
ctissimi apud nos largitas esse debet. si credimus sibi
unumquemque, id prestare quod indigentibus tribuit.
Quasi diceret, tametsi suppetunt ex scripturis
multa & eximia quibus ad beneficentiam per-
mouemur, quia tamen inani iacturæ metu hinc
retardamur, tollendus est iste metus, ut simul
tollatur tarditas in largiendo. Tunc enim nihil
erit quo minus prompta & facilis ejus evadat
largitas, qui firmè semel sit persuasus nihil adeo
sibi largitate sua deperire, ut potius multum ac-
creseat.

Tob. 12.

Matth. 19.

Luc. 16.

1. Tim. 6.

Cum autem in prima propositione nihil pos-
sit esse dubii, hoc unum ex secunda superest de-
monstrare, quod inter omnes artes elemosyna
minori sumptu maiorem facit proventum. Tres
autè modi sunt quibus id patet: Primus est, cum
elemosynæ tam certò promittitur regnum cœ-
lorum, quam crebriò repetitæ habentur in scrip-
turis hæc promissiones: *Elemosyna facit inuenire
vitam æternam: DA pauperibus Et habebis the-
saurum in celo; FACITE vobis amicos de mam-
mona iniquitatis, ut cum defeceritis recipiant vos
in æterna tabernacula. DIVITIBVS hujus sæculi
præcipit facile tribuere, communicare thesaurisare,
sibi fundamentum bonum in futurum ut appre-
hendant veram vitam.*

Sap. 11.

Qualis enim ille est, Deus immortalis, qualis
ille proventus, qui promittitur elemosynæ,
quæ quando ex tota rerum universitate conflu-
retur, quid tandem illa est rerum universitas præ
celo potiundo, præ vita consequenda æterna,
præ regno beatorum possidendo? Tanquam mo-
mentum statæra, inquit Deo Sapiens, sic est ante te
orbis terrarum, Et tanquam gustatoris antelucæ
ni qua descendit in terram; At certè non exigitur
totus terrarum orbis, ut cœlum promittatur &
derur, non centesima, non millesima, non definita
quælibet ejus portio petitur, sed qualis illa
cunque fuerit particula, vel unius frigidæ porus
aquæ, quale quantumque est regnum cœlorum,
huc tantillæ sitientibus datæ aquæ totum promit-
titur, totum traditur, totum in æterna relin-
quitur sæcula possidendum!

Serm. 1. de
Colossis.

O mira providentia & bonitas Creatoris, exclama-
mat S. Leo, ut uno factò duobus velles esse succur-
sum. Viro scilicet miserando & miserenti. Nec

reticendum quod ait S. Petrus Chryologus: Mar-
tus pauperis, Abrahæ sinus est ubi quidquid pau-
per accipit, mox reponit. Thesaurus cælestis ma-
nus pauperis, quod suscipit ne in terra pereat reponit
in cœlum, thesaurisare, inquit, vobis thesauros in
cælo; manus pauperis est gazophylacium Christi,
quidquid pauper accipit, Christus accipit. Da ergo
homo pauperi terram ut accipias cœlum. Da num-
mum ut accipias regnum, da micam ut accipias to-
tum. Da pauperi ut des tibi, quia quidquid pauperi
dederis tu habebis, quod pauperi non dederis, habebis
alter. Notanda certè sententia.

Serm. 8.

Secundò, quia fortè dici posset non elemosy-
næ sed alius simul infusus & acquisitis virtutibus,
aut gratis & Sacramentis concedi beatitudinẽ,
age videamus in peccatore vel infideli destituto
prorsus omni alio promerendæ beatitudinis vi-
tulo, quia potius multis jam nominibus sit infe-
rorum reus; videamus inquam quid possit elee-
mosyna: videamus quidquid est utique quaque
necessarium ad miserandum damnandi statum
cum beato permatandum, illud posse ac re ipsa
efficere. Quid illud tandem est? Enumera gradati-
m omnes quæ requirantur ad infidelem animam
vel peccatricem, gratias & virtutes siue quibus
præveniat ad fidem, siue quibus adjuvetur ad
relapsionem, quibus confortetur ad periecy-
rantiam, quibus excitetur ad diuinarum actus
virtutum, & quælibet Christianæ mentis officia,
quibus contra cunctos roboretur hostes: videbis
sigillatim omnia vel universum in Scripturis ita
promitti & dari elemosynæ, nihil profus illi ut
negetur quod vel desiderari possit, vel concedi
ad perfectè beatæque vivendum.

Noli avertere faciem tuam ab ullo paupere, sic Tob. 4.
enim fiet ut nec à te avertatur facies Domini: quo-
modo potueris, ita esto misericors: si multum fueris,
abundanter tribues; si exiguum tibi fueris, etiam ex-
iguum libenter impartiri stude. Præmiū enim bo-
num tibi thesaurisat in die necessitatis, quoniam e-
lemosyna ab omni peccato Et à morte liberat, Et
non patietur animam ire in tenebras. Fiducia ma-
gna erit coram summo Deo, elemosyna omnibus
facientibus eam.

Ignem ardentem extinguit aqua, Et elemosyna Eccl. 3.
resistit peccato: Et Deus prospicitor est ejus qui red-
dit gratiam: meminit ejus in posterum, Et in tem-
pore casus sui interveniet firmamentum.

Pauperi porrige manum tuam ut particietur Ib. 7.
propitiatio Et benedictio tua.

Elemosyna viri quasi signaculi cū ipso, Et gra-
tia homini quasi pupillæ conservabis. Quasi sigil-
latus

lum esset, vel quasi syngrapha sigillo Dei ob-
gnata, ut stato tempore, mercedem ei rependat.
Quod & consequenter confirmans. Conclude,
inquit, elemosynā in corde pauperis, & hac pro te
exorabit ab omni malo. Super semitū potentis, & su-
per lanceam aduersus inimicum tuum pugnabit.

Serm. 50 de
Temp.

ET alia multa sunt, inquit S Augustinus, Di-
vini eloquij documenta quibus ostenditur multū
valere elemosynam ad extinguenda & delenda
peccata; proinde illis quos damnaturus est, imo
plus illis quos coronaturus, solas elemosynas im-
putabit tanquam dicens, difficile est ut si examinē
vos & scruter d. ligentissime facta vestra, non in-
ueniam unde vos damnem. sed ite in regnum: esu-
riui enim, & dedisti mihi manducare. Non ergo
itis in regnum quia non peccastis, sed quia vestra
peccata elemosynis redemistis. Non certē magnis
elemosynis, cum de cibo & potu ac similibus
cuiuslibet obvis expressa fiat mentio; magna verō
& multa redimantur peccata, cum alio quin,
nisi factis elemosynis redempta essent, sempit-
ernis fuissent in inferno lucenda supplicijs

Tertio denique quod supradictis additum,
valde illustrat propolitam quæstionem, non cæ-
lestium modō rerum elemosyna proventum facit
maximum ex minimis quas largitur rebus,
quod certē multum est; sed ipsorum etiam tem-
poralium tantam aduenit copiam, commo-
dorum, quantam nulla possit ars alia suo compara-
re artificio. Quod quia vix credi posset, idcirco
pluribus & Scripturæ & Patres in eo firmiter de-
cernendo, insistant,

Nec mirum quidem esset, si veteres tantum
scripturæ quæ carnali populo carnalia & tem-
poralia magis proponebant, istud additarent &
identidem inelamarent: Quoniam Dominus re-
tribuitis est & septies tantum reddet tibi. Hoc est
multoties quam dederis; sed quis non miretur
cælestium & temporalium affectu totum Dominū
de his etiam temporalibus loqui sic abundanter,
Luc. 6. Date & dabitur vobis, mensuram bonam & con-
fertam & coagitatam & superessentiam dabunt
in sinum vestrum: eadem quippe mensura qua
mens fueritis, remetietur vobis. Quod & egregia
similitudine representabat Apostolus, Qui par-
et seminat parit & metet, & qui seminat in bene-
dictionibus de benedictionibus & metet. Tū pau-
lō post: qui autem administrat semen seminanti,
& panem ad manducandum præstabit, & multi-
plicabit semen vestrum & augebit incrementa
frugum iustitiae vestrae.

SEMEN est elemosyna, Divus ait Christo-
stomus, quia non est sumptus sed redditus. Sic & S.

Augustinus: Pœcundus est ager pauperum, cito
reddit donantibus fructum. Si vis esse mercator
optimus, fuerator egregius, da quod non potes re-
tinere. S. etiam Leo: Constans esto Christiane lar-
gitor; da quod accipias, sere quod metas, sparge
quod colligas, noli metuere dispendium, noli de du-
bio suspirare proventu. Substantia tua cum bene
erogatur augetur. Quamvis enim non habeas ni-
si quod acceperis, non potes tamē non habere quod
dederis. Qui ergo pecuniam amat, & multiplicare o-
pes suas immodicis optat augmentis, hoc potius san-
ctū fœnus exerceat, & hac usurariū arte ditescat.

Quæ plura de his videri possent, quia sunt ob-
via, prætermittuntur, satisque patet ex dictis
quod erat demonstrandum, talem inter omnes
artes esse elemosynam quæ minori expensa
maiores fructum referat, ac proinde magis esse
quæstuosam. Quod & plurimum confirmatur
ex his quæ affert declarando suo dicto Divus
Chrysostomus; Et artium quidem secularium,
inquit, unaquaque suum habet quod accepit meri-
tum, ubi gratia, agricultura pascit, textoria ve-
stit, invid vero nec hoc ulla potest à semetipsa vobis
conferre. Vi si libet, agriculturam examina primæ,
nam nisi lignonem habuerit & vomerem, falcem,
securim & alia plura mutuetur: & carpentariā
ut aratrum pangat, & jugum parat & plastrum,
ut spicas excutiat: & corviam ut & lorum fa-
ciat: & edificatoriā ut & arantibus tauris sta-
bulum adificet & serentibus agricolis domum: &
succioforiam ut ligna secantur: & pistoriā: post
hac omnia nusquam apparebit. Similiter & textor-
is cum aliquid faciat, multas secum artes con-
vocat ut proposita secum expediant: quod si non
acceserint, & manum porrexerint, hac quoque si-
militer ut illa remanebit inops Et artium quæque
alterius indiget artis: cum autem oporteat misere-
ri, nihil aliud nobis opus est, sed sola voluntas est
necessaria.

Quod si dicas quod pecunijs opus est & habita-
tionibus, & vestimentis & calceamentis: illa lege
Christi verbi quæ de vidua dixit, & ab angustia
desiste: licet valde sis pauper, & mendicantibus
pauperior, si duo minuta contuleris, totum expla-
sti est: si des panem eum habens solum, ad perfectio-
nem artis venisti. Hanc itaque suscipiamus artē
& scientiam, & obeamus, melius est enim hanc
scire quam esse regem & diademate coronari: non
enim est hac sola etus præcellentia quod aliarum
non indiget, verum & diversarum rerum est
expeditoria & multarum quidem & omnigena-
rum. Dornos enim adificat in cælis semper man-
surus, & qui se consecuti fuerint, docet quem ad-

Serm. 75 de
Verb. Dom.

Serm. 6. de
Ieiunio.

Homil. 33.
ad Pop.

Luc. 21.

H. 29.

Eccl. 35.

Luc. 6.

2. Cor. 9.

modum immortalem fugiant mortem & tibi thesauros donat qui nunquam assumuntur, sed omnem damnatum effugiunt tam à latronibus quam à verminibus & tempore. Si quis circa frumentorum conservationem hoc solum se docuisset, quid non reddidisset, ut in absumptum multos annos posses conservare frumentum? Ecce autem hac non in frumento tantum, verum & in omnibus docet & quomodo paria, & anima & corpus indiminuta conserventur ostendit.

Et quid opus est omnia particulatim dicere huius artis merita? hac namque te docet quomodo possis simili Deo fieri, quod est omnium summa bonorum. Vides quomodo non unum huius est opus sed multa? Non alterius indigens artis domos aedificat, texit vestes, in absumptos parat thesauros, facit ut mors superetur, diabolum cohibet, Deo reddis similes. Quid igitur hac arte fuerit utilium? Nam alia quidem cum dictu & cum praesentis solvuntur vitia, & morbo laborantibus artificiose nusquam apparent, & earum opera durare non possunt, & laboru indigent & laboris multi, & aliorum mille: hac autem cum mundus praeterierit maxime tunc apparet, cum fuerimus mortui, maxime tunc coruscet & opera monstrat à se gesta, nec laboru indiget nec alterius huiusmodi cuiuspiam operationu: verum & egrotante te fructum affert & annis confecto & ad futuram vitam emigrat, nec unquam te deserit. Hac & Sophistu & Oratoribus potentiora efficit. Nam illi quidem in sua praecellentes artibus multos habent amulos: hac autem pollentes, infinitos habent proseorantes: & illi quidem hominum assibunt tribunalibus, injuriam patientibus exhibentes patrociniu, at frequenter injuriam facientibus: hac autem Christi adstat tribunali, non tantum patrocinians, verum & ipsi persuadens iudici, ut reo patrociniu praestet, & pro eo sententiam ferat: & licet millies peccaverit, coronat & victorem promulgat. At enim Deus, datus elemosynam, & omnia erunt munda.

Et post multa: Hac qui hic erogas, illic sunt, repetitur mutuum, focius & debitum. Nam Chirographa tibi Desu se, it, ait enim, qui miseratur inopu, foverat Deo. Arrhabonem tibi dedit & vades & hoc cum Deu sit, Quem arrhabonem? Praesentia vitia sensibilia, spiritalia futurorum primordia; quid itaque differet & corpes, cum jam tanta recepisti & hac expectas?

Quò etiam illud ejusdem referas, Hic eruditur ut magna in dandis elemosynis largitate utamur, quo datu parvi adipiscamur magna. Quomodo enim paria sunt, dis obsecro date parum argenti & obtinere peccatorum remissionem? Pascere esurientem, & in die illa horribili fiduciam assequi & audire verba nulli regno conferenda, esurivi & dedisti mihi quod comederem. Et nonnullis interjectis: alia, inquit, animadverentes, ita respiciamus pauperes quasi operarios qui occasiones salutis dare nobis possunt & ea largiter, hilarique promptitudine cum eis communicemus.

Sanctus denique Prosper ubi agit de promissionibus Dei & praesertim de ista Christi quae habetur Lucae undecimo: Veruntamen quod superasti, dato elemosynam: & ecce omnia munda sunt vobis sic accommodatè concludit: O quam breve compendiosumque sacrificium quod intrinsecus atque extrinsecus totumque hominem mundat; Tum inter varia quae conglobat elemosynae commoda, hac, inquit, fovet Deum, hac continet regnum caelorum; hac est qua discernit agnos ab haedu: hac est qua ad dexteram collocat iudicium; hac angelu sociat; hac ex servis filios Dei fieri praestat. Concurrunt omni ex genere peccatores, concurrunt omnes ex vitii erroribusque leprosi; concurrunt omnes quolibet flagitio maculati, atque immundi patientes: concurrunt ad tam magnum compendiosum, utileque sacrificium cum omni laetitia offerentes. Hilarum enim datorem diligit Deus. Prout quique quod offerat, habuerit, hoc offerat munus. Quod ita noster princeps sacerdotum insituit, acceptumque pra omnibus esse mandavit, ut usque ad duo minuta calicemque aqua frigida mensurata huius perduxerit sacrificij, pacem promittens, & si hac desunt, hominibus bona voluntaria.

Licet porro hac ita sint & quamcumque suis affecto rebus multum valere possint ad persuadendam in pauperes largitatem, quia tamen ad hanc persuasionem divina est opus fide quae in multis est valde modica; idcirco qui nimio rerum suarum tenentur affectu, vix se persuaderi patientur: unde, & quibus Christus panem & pisces multiplicavit, ij erant, qui suis ita rebus contenti erant ut omnium obliti de uno sequendo Christo vel de sua una salute negotianda moverentur; quamobrem hac opportuna etiam videtur Veritas Practica:

Rom. 13.
in Gens.Parte 2.
c. 7.